

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ІЗ НАДАННЯ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

УДК 339.187.6:336(477)

Передерій А.І.
Студентки 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Проаналізовано діяльність фінансових та лізингових компаній в Україні на фінансовому ринку. Визначено перспективи і тенденції їх подальшого розвитку.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові компанії, лізингові компанії, факторинг, фінансовий лізинг, фінансові послуги, юридичні особи.

Аннотация. Проанализирована деятельность финансовых и лизинговых компаний в Украине, как участников рынка. Определены перспективы и тенденции их дальнейшего развития.

Ключевые слова: финансовый рынок, финансовые компании, лизинговые компании, факторинг, финансовый лизинг, финансовые услуги, юридические лица.

Annotation. The financial and leasing activity of companies in Ukraine, as a financial market participant, is studied, prospects and trends for future development are determined.

Key words: financial market, finance companies, leasing companies, factoring, financial leasing, financial services, legal entities.

В сучасних умовах господарювання підприємства потребують значних фінансових ресурсів. Одним із способів фінансування є лізинг, який є дієвим засобом активізації інвестиційної діяльності, ефективного відтворення основних фондів підприємств, підвищення рівня якості вітчизняної продукції і представляє собою своєрідний показник розвитку всієї економіки країни. Лізингова діяльність в Україні останнім часом розвивається і інтегрується у світову фінансову систему.

Перспективи розвитку і проблеми лізингової діяльності знайшли широке відображення у наукових працях Андрійченко Ж. О. [1], Брус С. І. [2], Кльоба Л. Г. [3], Куліш Т. В. [5], Остапенко В.М. [7], Терехова О. В. [9] та

інших. Але, на сьогодні ще чимало питань залишаються дискусійними і невирішеними.

Метою статті є визначення сучасного стану лізингової діяльності та розробка рекомендацій для її подальшого розвитку.

У світовій економіці лізинг займає друге місце за обсягами інвестицій після банківського кредитування. Це один із прогресивних методів матеріально-технічного забезпечення виробництва. Лізинг уможлиблює використання новітньої техніки й передових технологій, оновлення, модернізацію обладнання для підвищення власної ефективності та конкурентоспроможності. Він є дієвим способом реалізації продукції підприємств-виробників активів, які можуть передаватися в лізинг. Його чисельні переваги, на відміну від традиційного банківського фінансування, спрямовані на вирішення проблем нестачі капіталу та проблем ліквідності, з якими часто стикаються й українські підприємства [2].

Законодавчою базою, яка регулює здійснення операцій з лізингу в Україні є: Закон України «Про фінансовий лізинг» [8]. Згідно з закону України «Про фінансовий лізинг» [8] лізинг – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу, за яким лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця, (постачальника) відповідно до встановлених лізингоотримувачем специфікацій та умов, і передати її у користування лізингоотримувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі).

Станом на 31.12.2016 р. до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 202 юридичні особи – лізингодавці та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 428 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу.

Протягом 2016 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено 9160 договорів фінансового лізингу на суму 9 822,3 млн. грн [5].

Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, становить 7541,8 млн. грн. Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 31.12.2016 становить 23 177,6 млн. грн.

Близько 99,7% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами.

За підсумками 2016 року спостерігається збільшення кількості договорів фінансового лізингу в 1,2 рази (5 041 одиниць) порівняно з відповідним періодом 2015 року. При цьому, вартість договорів фінансового лізингу збільшилась на 56,9% (на 3 560,7 млн. грн.).

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу [5] за терміном їх дії зображено на рис. 1.

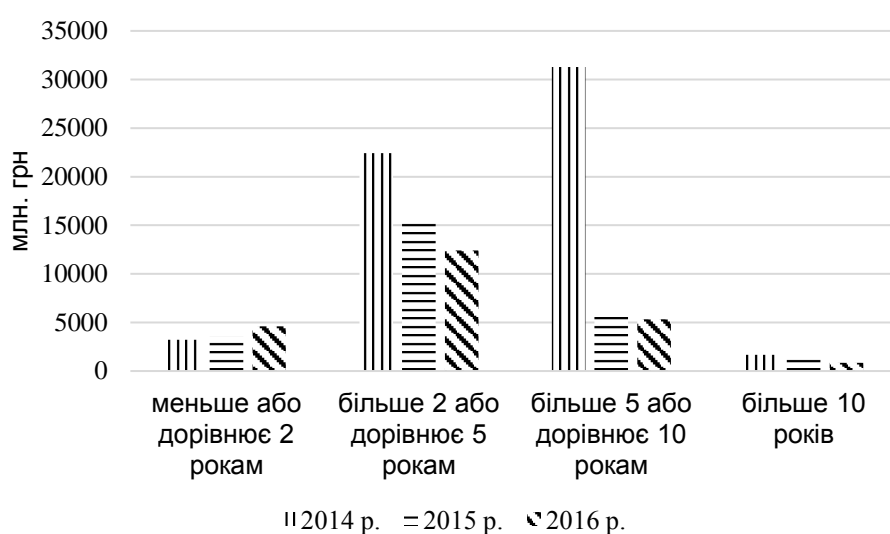

Рис. 1. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії

Станом на 31.12.2016 р. спостерігається тенденція зменшення частки довгострокових договорів лізингу. Вартість договорів, термін дії яких більше 5 або дорівнює 10 рокам порівняно з аналогічною датою минулого року, зменшилась на 11% (655,3 млн. грн.), договори з терміном дії більше 10 років зменшились на 33,8% (437,5 млн. грн.).

Вартість договорів фінансового лізингу строком до 2 років показали ріст на 30,5% (1 075,8 млн. грн.), строком від 2 до 5 років зменшилась на 20,3% (3 153,1 млн. грн.).

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за
обладнанням

Вид обладнання	Вартість договорів, млн. грн.			Питома вага		
	Станом на 2014 р.	Станом на 2015 р.	Станом на 2016 р.	Станом на 2014 р.	Станом на 2015 р.	Станом на 2016 р.
Транспорт	42362,5	14713,6	13828,2	72,3	55,8	59,7
Комп'ютерна техніка та телекомунікаційне обладнання	482,6	25,4	26,2	0,8	0,10	0,11
Друкарське та поліграфічне обладнання	61,2	46,2	35,4	0,1	0,18	0,15
Торговельне обладнання	229,6	243,3	208,2	0,4	0,92	0,90
Техніка, машини та устаткування для сільського господарства	8876,3	5736,4	4845,2	15,2	21,8	20,9
Будівельне обладнання та техніка	0	1553,8	821	0	5,9	3,5
Обладнання для харчової переробки	0	66,7	48,8	0	0,3	0,2
Медичне обладнання	0	14,2	10,8	0	0,05	0,05
Банківське обладнання	0	5,2	3,1	0	0,02	0,01
Промислове обладнання	0	166	121,1	0	0,6	0,5
Будівлі та споруди	0	893	786	0	3,4	3,39
Інше	6560,4	2883,9	2443,7	11,2	10,95	10,5
Всього	58572,6	26347,7	23177,6	100	100	100

Таким чином з табл.1, основні об'єкти фінансового лізингу за чинними договорами станом на 31.12.2016 [5] складають:

транспортні засоби - 13 828,2 млн. грн. або 59,7% від загальної суми договорів. Порівняно з аналогічним періодом 2015 року показник зменшився на 6,0% (885,4 млн. грн.);

техніка, машини та устаткування для сільського господарства – 4845,2 млн. грн. (20,9%). Вартість договорів зменшилась на 15,5% (891,2 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;

будівельне обладнання та техніка – 821,0 млн. грн. або 3,5% від загальної суми договорів. Вартість договорів зменшилась на 47,2% (732,8 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року.

За 2016 рік загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній становить 7578,0 млн.грн., що на 2 635 млн. грн., або на 53,3%, менше порівняно з відповідним періодом 2015 року. У структурі джерел фінансування лізингових операцій

юридичних осіб – лізингодавців найбільшу частку займає власний капітал 48,9% (3690,2 млн. грн.).

У теперішній час серед лізингових компаній, які працюють на українському ринку лізингу, виділяються ТОП-10 компаній, які активно працюють на ринку і залишаються в лідерах.

За даними Асоціації «Українське Об'єднання Лізингодавців» [10] станом на 31 грудня 2016 р. відповідно до розміру лізингового портфеля вартості активів виділяють таких найбільших лізингодавців-членів Асоціації «Українське Об'єднання Лізингодавців»: УніКредит Лізинг, Райффайзен Лізинг Аваль, ОТП Лізинг, Порше Лізинговий Фонд, Сканія Кредіт Україна. В табл. 2 наведено рейтинг лізингових компаній-членів Асоціації «Українське Об'єднання Лізингодавців», які розкрили свої дані відповідно до розміру лізингового портфелю станом на 31 грудня 2016 року [10].

Таблиця 2

Рейтинг лізингових компаній за розміром лізингового портфелю

№ з/п	Лізингова компанія	Лізинговий портфель, млн. грн
1	УніКредит Лізинг	2622,58
2	Райффайзен Лізинг Аваль	2243,09
3	ОТП Лізинг	2038,58
4	Порше Лізинг Україна	1635,7
5	Сканія Кредіт Україна	1298,7
6	ІНГ Лізинг Україна	718,49
7	ALD Automotive/Перша лізингова компанія	657,08
8	VAB Лізинг	563,84
9	Автоприват	361,6
10	Ілта	266,1
Всього		13160,71

З табл. 2 видно, що активне зростання ринку в 2016 році свідчить про новий етап у розвитку лізингових послуг [10].

Слід зазначити, що жодна з лізингових компаній, які знаходяться в трійці лідерів не є українськими. Наприклад, «УніКредит Лізинг», яка займає першу позицію рейтингу, входить до складу фінансової групи UniCredit Group, і 100% акцій якої належать УніКредит Лізинг (Італія)». Також компаніями з іноземним капіталом є лідируючі «Райффайзен Лізинг Аваль», яка є дочірньою компанією Райффайзен Банк Аваль та

Райффайзен Лізинг Інтернаціональ та «ОТП Лізинг», входить до складу фінансової групи «ОТР Group» [6].

Отже, з огляду на практичні дослідження, ринок лізингових послуг зростає та займає зростаючу частку ринку. Однак, умови ринку лізингу в Україні вибудовано так, що ведення лізингової діяльності є можливим лише для великого та фінансово стійкого капіталу. Аналіз лізингового капіталу в Україні показує, що всі існуючі недоліки та перепони українських умов лізингу може долати лише великий іноземний капітал.

Головним стимулом для розвитку лізингового кредиту є існування в країні стабільного правового поля та сприятливого податкового середовища, які дозволяють мінімізувати ризики інвесторів. Лише за цих умов будь-яка країна може очікувати на стрімкий розвиток національного ринку лізингових послуг побудованого на засадах здорової конкуренції [9].

Позитивним буде вихід на ринок суто українських компаній, що братимуть менший авансовий платіж та забезпечення, прийматимуть рішення по кредитуванню швидше, орієнтуючись більше на грошовий потік, ніж на кредитну історію, запроваджуватимуть простішу процедуру заявки та оформлення лізингових угод. Завдяки приходу на ринок таких нових компаній конкуренція буде зростати, що зробить лізинг більш доступним для середнього і малого бізнесу. Враховуючи проведений аналіз та виявлені тенденції подальший розвиток ринку лізингових послуг в Україні цілком можливий.

Список літератури

1. Андрійченко Ж. О. Інвестиційна діяльність банків України на вітчизняному ринку / Ж.О. Андрійченко, О.В. Коцюба // Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання : електронне видання, збірник тез доповідей V Науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 26 листопада 2015 р.). – Х. : Національна академія Національної гвардії України, 2015. – С. 14–19.
2. Брус С. І. Лізинг як фінансовий інструмент [Текст] / С. І. Брус // Фінанси України. – №11. – 2008. – С. 75 – 79.

3. Кльоба Л. Г. Проблеми і перспективи діяльності банків у сфері фінансового лізингу [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/17_4/225_Kloba_17_4.pdf.

4. Куліш Т. В. Оцінка ефективності лізингових операцій [Текст] / Т. В. Куліш // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 3. – С. 25 – 28.

5. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Української асоціації лізингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uul.com.ua>

7. Остапенко В. М. Типологізація банків України за рівнем ризикованості кредитної діяльності / В. М. Остапенко, О. В. Купчіна // Економіка та суспільство. – 2017. – № 1. – С. 645-651.

8. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2000 № 723/97-ВР.– Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Терехова О. В. Вдосконалення механізму впровадження лізингу в господарську діяльність країни [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vzuk/2011_19/112_123.pdf. - Назва з домашньої сторінки Інтернету. 48

10. Українське об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс] : Режим доступу : [http:// www.leasing.org.ua](http://www.leasing.org.ua).

Автор

А. І. Передерій

Керівник,
викладач кафедри
управління фінансовими послугами
к.е.н.,

В. М. Остапенко

Зав. кафедри управління фінансовими послугами,
д.е.н., проф.

Н. М. Внукова